

uit ze alles konden putten. Of een uitvoeriger werk, of mondeling onderwijs is bij dit boek absoluut noodig. Zoo zoude ik het dan ook willen houden in den vorm dien het heeft, doch den titel willen omzetten, de nl. techniek vooropstellen, dan de microscopische anatomie en eindelijk de histologie vermelden. Men zou dan een juisten titel hebben bij een goed boek.

Leiden, Maart 1891.

Dr. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM.

INGEZONDEN.

DE BEHANDELING VAN OTORRHOEA.

Geachte Heer Redacteur!

Vergun mij met een enkel woord eenige bedenkingen in het midden te brengen tegen het opstel van Dr. HUYSMAN in uw n^o. van 9 Mei. Men vindt in dat opstel in hoofdzaak twee zaken, namelijk, een veroordeeling van inspuitingen in het oor, en ten tweede een aanbeveling van tamponneeren van de uitwendige gehoorgang. Naar mijn meening is het eerste niet gemotiveerd en het tweede niet nieuw. Wat het eerste betreft, welk recht heeft men om de hersen-abscessen, de abscessen in het antrum mastoïdeum en den langen duur der otorrhoeën als gevolgen te beschouwen van het inspuiten in het oor, terwijl het allen oorartsen bekend is, dat die onaangename en gevaarlijke complicatiën juist optreden in gevallen van verwaarloosde, d. i. niet behandelde otorrhoeën en dat de stagnatie van pus er aanleiding toe geeft. Hoe kan dan het inspuiten de schuld krijgen van hetgeen gebeurt, waar bijna zonder uitzondering nooit ingespoten is? Wat nu het tamponneeren van de uitwendige gehoorgang betreft, zoo is het volkomen rationeel, dat men tracht, den etter, die uit een perforatie van het trommelveel uitvloeit, te beletten in de uitwendige gehoorgang af te vloeien, en dat men daartoe een tampon invoert. Dat is van verschillende kanten aangeraden en geeft blijkens de ervaring zeer goede resultaten. Het uitvoerigst heeft daarover wel geschreven Dr. LUDWIG LÖWE 1). Merkwaardigerwijze is dat dezelfde schrijver, die door zijn raad om door geforceerde inspuitingen zelfs alle oorpolyphen te verwijderen menigen oorarts en chirurg geërgerd heeft of althans het hoofd heeft doen schudden. Ikzelf gebruik sedert jaren in bijna alle gevallen van otorrhoe fijne watten-tampons, die ex tempore gemaakt worden door een stukje BRUNS'sche watten op de punt van een conisch en ongeknopt zilveren stilet te draaien. De tampon wordt dan van het stilet afgeschoven en met een pincet ingevoerd. Men kan hetzelfde met een fijne breinaald doen, die ik ook door de patiënten daartoe laat gebruiken. Ik laat in den regel een dergelijken tampon na het inspuiten eerst met sublimaat 1 p. m. of een andere oplossing gedrenkt

1) *Monatschr. für Ohrenheilkunde* 1888, n°. 10 en 11, en 1890, n°. 6 en 7.

invoeren, dan zacht uitdrukken en door een drogen vervangen. Men kan dan bij het verwijderen van den tampon, den volgenden dag bijv., merkwaardig goed zien hoeveel of hoe weinig pus hij door capillariteit uit de trommelholte heeft uitgezogen, en o. a. daarnaar de verdere behandeling regelen. Of men dat nu met een watten-tampon of wel met jodoform- of sublimaatgaas doet, acht ik van ondergeschikt belang. Maar dat men den raad in de wereld zendt, om dat uitdrogen van de uitwendige gehoorgang, zelfs bij foetide otorrhoe, te doen zonder voorafgaande inspuiting, acht ik zeer gevaarlijk. Niet dat ik het in twijfel zou willen trekken, dat een ervaren en zorgvuldig oorarts, of ook een ander deskundige, in staat zou zijn om op die wijze de uitwendige gehoorgang te reinigen: trouwens Dr. HUYSMAN zelf maakt een enkele maal nog wel gebruik van een zachte inspuiting bij het uitdeppen (een mij onbekend werkwoord, vermoedelijk een vertaling van het Duitsche *austupfen*, die ik evenwel in DE VRIES EN TE WINKEL niet kon vinden). Maar te verwachten, dat patiënten of hun verzorgers te huis dat op behoorlijke en afdoende wijze zouden doen, dat is zeker al te sanguinisch. Het verbod om in te spuiten zal opgevolgd worden en het uitdrogen van de uitwendige gehoorgang zal zeer onvoldoende geschieden. Ikzelf heb reeds meermalen slachtoffers gezien van de waarschuwing, dat spuiten in het oor gevaarlijk is, niet door een oorarts, maar door overigens zeer wetenschappelijke medici uitgesproken, en ik ben overtuigd, dat Dr. HUYSMAN uit de goede resultaten bij zijn zorgvuldig behandelde en dagelijks gecontroleerde lijdens verkregen gegeneraliseerd heeft en daarbij uit het oog heeft verloren de gevaren, die het gevolg moeten zijn van verbod om in de ooren te spuiten.

Amsterdam, 12 Mei 1891.

Dr. GUYE.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

PARIS. — De open brief, eenige weken geleden door Prof. LEWIN aan Dr. BESNIER gericht, wordt nog steeds in de Fransche geneeskundige bladen besproken. De *Gazette hebdomadaire* neemt het LEWIN kwalijk, dat hij den schepper der Conventie van Genève, DUNANT, een Belg noemde, terwijl iedereen weet, dat de schrijver van „Un souvenir de Solferino” te Genève geboren was. Het was in 1859, na het gevecht van Montebello, dat NAPOLEON op 28 Mei besliste, dat alle gewonde krijgsgevangenen zonder uitwisseling, zoodra hun toestand zulks gedoogde, aan den vijand zouden teruggegeven worden, en deze beslissing bracht DUNANT tot het voorstel, om de internationale neutraliteit der gekwetsten gedurende den oorlog te proclameeren. Stellig kwam aan DUNANT de eer toe van de Conventie van Genève in 1863 georganiseerd te hebben. Zoo LOEFFLER en BOEGER van Berlijn, PALASCIANO van Napels, BASTING uit de Nederlanden, met DUNANT de neutralisatie der hospitalen en ambulances bewerkten, zoo bleef Frankrijk noch vreemd noch onverschillig